

Orientering

Regjeringen Solbergs politiske plattform. Forskning - Høyere utdanning - Innovasjon

*****

Dette notatet gir en sammenstilling av hva den politiske plattformen for Regjeringen Solberg, Sundvollen-erklæringen, sier om forskning, høyere utdanning og innovasjon

FORSKNING

Verdigrunnlaget

Forskning omtales i Regjeringens verdigrunnlag, der det heter at

Infrastrukturen i Norge må rustes kraftig opp, det må bygges ut mer vei og bane, og det må satses på innovasjon, forskning og utvikling.

Satsingsområdene

Sundvollen-erklæringen omtaler åtte viktige satsingsområder :

- 1) Konkurranseskraft for norske arbeidsplasser
- 2) En enklere hverdag for folk flest
- 3) Kunnskap gir muligheter for alle
- 4) Regjeringen vil bygge landet
- 5) Trygghet i hverdagen og styrket beredskap
- 6) Et velferdsloft for eldre og syke
- 7) Et sterkere sosialt sikkerhetsnett
- 8) Levende lokaldemokrati

Forskning omtales under

Satsingsområde 1, Konkurranseskraft for norske arbeidsplasser :

Innovasjon, kunnskap og teknologi er nødvendige satsingsområder for å møte morgendagens konkurranse i en globalisert verden. Regjeringen vil øke satsingen på forskning og etablere flere verdensledende universitetsmiljøer, og har ambisjon om at Norge på sikt skal bli ett av de mest innovative landene i Europa.

Satsingsområde 3, Kunnskap gir muligheter for alle

Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden. En stor satsing på forskning, gjennom både offentlig og privat sektor, vil legge grunnlaget for fremtidens arbeidsplasser i en globalisert verden.

Gi reiselivsnæringen mulighet for videreutvikling. Bidra til økt nasjonal og internasjonal forskningskompetanse på klima og miljø i nordområdene

Hovedtkapittel 12 : Kunnskap

Forsknings og høyere utdanning omtales nærmere i et eget underkapittel under erklæringens kapittel 12 Kunnskap:

Forskning

Forskning er grunnleggende for å fremskaffe ny viten og ny teknologi som bringer verden fremover. Ny kunnskap og innovasjon vil være en sentral drivkraft for å skape trygge arbeidsplasser. De norske investeringene i forskning og innovasjon ligger under gjennomsnittet blant landene i OECD, og langt bak nordiske land. Det er spesielt næringslivets investeringer i forskning og utvikling som trekker ned, og vi scorer for dårlig på EUs rangering av europeiske lands innovative evne. Regjeringen vil bruke offentlige midler for å stimulere til økte investeringer i forskning og innovasjon i næringslivet.

Regjeringen vil ha høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Den offentlige satsingen på forskning må opp på et høyere nivå og holde tritt med utviklingen i andre land. Det må bli mer attraktivt å investere risikokapital i kommersialisering av forskning og innovasjon.

Regjeringen vil:

- Styrke forskningsinnsatsen for å nå målet om at forskning skal utgjøre 3 pst av BNP innen 2030.
- Fremme fremragende forskningsmiljøer ved å starte opp flere Global Centres of Expertise¹.
- Styrke forskningsrådets åpne programmer som legger avgjørende vekt på kvalitet, som Sentre for fremragende forskning (SFF), Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME).
- Øke den frie prosjektstøtten for å fremme banebrytende forskning.
- Arbeide for, og stimulere til, økt internasjonalisering av forskningen, eksempelvis gjennom deltakelse i EUs rammeprogrammer.
- Styrke programmer for kommersialisering av forskningsresultater blant studenter og forskere.
- Øke midlene til såkornfondene for å videreutvikle nye bedrifter og innovasjoner.
- Stimulere til mer forskning i næringslivet og sterkere samhandling med akademien, blant annet gjennom å bedre Skattefunn og gaveforsterkningsordningen, og utvide Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og nærings-PhDer.
- Forenkle byråkratiet rundt søknader om forskningsmidler.

Høyere utdanning

Høyere utdanning er også omtalt i kap. 12 Kunnskap .

---

¹ Se nærmere under Innovasjon (*min anmerkn*).

Norge har en kunnskapsbasert økonomi som skal hevde seg i en globalisert verden der kapital, kunnskap og arbeidsplasser beveger seg stadig raskere over landegrensene. Fundamentet for vår fremtidige verdiskaping og velferd ligger i å realisere kunnskapssamfunnet.

Norge kan aldri bli billigst, men vi kan bli best. Det gjør kunnskap til et suksesskriterium for at vi skal hevde oss i den internasjonale konkurransen. Regjeringen vil møte denne utfordringen ved å prioritere investeringer i utdanning og kompetanse, slik at vi kan omsette kunnskap til verdiskaping.

I årene som kommer vil universitets- og høyskolesektoren spille en stadig viktigere rolle for å utdanne studenter med høy kompetanse til næringsliv og offentlig sektor. Regjeringen ønsker derfor å utvikle flere verdensledende universitetsmiljøer. Det krever at den resultatbaserte andelen av finansieringen til høyere utdanningsinstitusjoner øker. Kriteriene for å måle resultater skal utredes for å reflektere forskningskvalitet og forskningsproduktivitet.

Profesjonsutdanningene ved universitetene og høyskolene må møte arbeidslivets behov for kompetanse. I et globalt arbeidsmarked har det stor verdi at norske studenter tar hele eller deler av utdanningen i utlandet, og at utenlandske studenter kommer til norske utdanningsinstitusjoner.

Regjeringen vil:

- Øke grunnfinansieringen av utdanningsinstitusjonene.
- Øke andelen av finansieringen til universitets- og høyskolesektoren som er resultatbasert. Kriteriene for resultater skal utredes.
- Fryse strukturen i høyere utdanning inntil effekten av nye universitetsopprettelser er evaluert, og sikre at vi får en struktur som gir miljøer med sterke fagprofiler.
- Satse på utvikling av fremragende studietilbud gjennom å benytte vitenskapelig spisskompetanse etter modell fra sentre for fremragende forskning.
- Øke opptakskapasiteten innen ingeniør- og realfag.
- Heve inntektstaket for studenter og justere studiestøtten utover pris- og kostnadsvekst.
- Innføre studiestøtte til førsteåret ved bachelorstudier i ikke-vestlige land og til freshman-året i USA.
- Bygge ut flere studentboliger og forenkle regelverket slik at det blir enklere å samarbeide med private.
- Styrke de tekniske fagskolene og gjeninnføre statlig finansiering av fagskolene.
- Styrke NOKUTs arbeid med å heve kvaliteten i utdanningen og i institusjonene.

ANNEN OMTALE AV FORSKNING

Kapittel 13, Miljø og Klima :

Regjeringen vil føre en ambisiøs nasjonal klimapolitikk med en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn innen 2050. Regjeringen vil styrke satsingen på **forskning** og

miljøteknologi. En ambisiøs politikk nasjonalt må bidra til å redusere utslippene globalt. Dette innebærer at det tas hensyn til konsekvensene av kvotesystemet, faren for karbonlekkasje og til industriens konkurranseevne

Kapittel 14 Olje og energi:

Regjeringen vil legge til rette for at energinæringen kan utnytte konkurransefordelen med små barrierer mellom bransje, myndigheter, **forskningsmiljø**, leverandørindustri og kapitalmiljø for å utvikle en klynge som er blant de mest attraktive i verden.

Regjeringen vil :

- Satse på forskning på fornybare energikilder
- Styrke forskningssettene for fornybar energi (FME-sentrene) og opprette et eget FME-senter for geotermisk energi i tråd med klimaforliket.
- Opprette et FME-senter for Thorium.
- Styrke petroleumsrelatert forskning

Kapittel 17 – Nordområdene

Regjeringen har som mål å utvikle Nord-Norge til å bli en av Norges mest skapende og bærekraftige regioner. Nordområdene har et stort potensial for verdiskaping og regjeringen vil bidra til at næringslivet i landsdelen kan realisere dette. Regjeringen vil legge til rette for at regionen kan utnytte sine naturgitte fortrinn og styrke utdannings- og forskningsmiljøene

Regjeringen vil :

- Sikre gode rammevilkår for å utvikle næringsklynger på fastlandet i nord, blant annet i forbindelse med utvinning av olje og gass i områder nord i Norskehavet og i Barentshavet. Dette må gjøres i samarbeid med de eksisterende kunnskaps- og forskningsmiljøene i landsdelen.
- Gi reiselivsnæringen mulighet for videreutvikling. Bidra til økt nasjonal og internasjonal forskningskompetanse på klima og miljø i nordområdene

Innovasjon

Innovasjon er ført opp som underkapittel under overskriften Økonomi og næringsliv.

Innovasjon

Mange av fremtidens bedrifter er ennå ikke etablert. De vil skapes av mennesker som tør å ta en sjanse, mennesker som bruker sine evner og ressurser til å skape nye arbeidsplasser. Regjeringen vil ha som mål at Norge skal være blant Europas mest innovative land. Regjeringen vil styrke satsingen på næringsrettet forskning og innovasjon, slik at vi får lagt et bredere grunnlag for verdiskaping.

For at Norge skal kunne hevde seg i den globale konkurransen om kapital og kunnskap, vil regjeringen satse på de innovasjonspolitiske tiltakene som har høyest

effekt. Dersom næringslivets innsats for forskning og innovasjon skal styrkes, kreves det et samarbeid mellom stat og næringsliv. Regjeringen vil derfor trappe opp satsingen på næringsrettet innovasjon.

Regjeringen vil:

- Trappe opp bevilgningene til næringsrettet forskning, blant annet gjennom å styrke Skattefunn og Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA).
- Gjennomgå virkemiddelapparatet for innovasjon og videreutvikle virkemidlene med høyest innovasjonseffekt.
- Videreutvikle Innovasjon Norge som organisasjon. De landsdekkende ordningene som forvaltes av Innovasjon Norge prioriteres.
- Styrke IFU/OFU-ordningen².
- Bruke næringsklynger som drivkraft for innovasjon, spesielt ved å satse på Norwegian Centres of Expertise (NCE-programmet)³ og starte opp Global Centres of Expertise.
- Forbedre tilgangen til statlig pollen- og såkornkapital og legge til rette for at organisasjonene som forvalter tiltakene kan plasseres i universitetsbyer.
- Opprette en innovasjonsbørs for enklere å kunne koble gründere med privat kapital og vurdere å koble dette til skatteincentiver.

Offentlig sektor kan spille en viktig rolle som pådriver for innovasjon. Stor innkjøpsmakt, og en betydelig evne til å bære risiko, betyr at staten aktivt kan benytte sin bestillerrolle til å legge grunnlaget for innovasjon i mange næringer.

Regjeringen vil:

- Forenkle loven om offentlige anskaffelser for å gjøre det enklere for mindre, innovative aktører å legge inn anbud.
- Innføre nøytral merverdiavgift i staten og helseforetakene, slik at flere private tjenestetilbydere kan bidra til å løse fellesskapets oppgaver.
- Utarbeide en veileder og retningslinjer for offentlig-privat innovasjonssamarbeid og sørge for at offentlige innkjøpere benytter seg av disse.
-

---

² Industrielle og offentlige forsknings- og utviklingskontrakter - IFU/OFU. Forvaltes av Innovasjon Norge (*min anmerkn.*)

³ Norwegian Center of Expertise (NCE) er et klyngeutviklingsprogram utviklet av Selskapet for Industriell Vekst (SIVA), Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge, for å få fart på regional industri. NCE er omtalt i Fprskningsmeldingen : I Innovasjon Norge står forsknings- og utviklingskontrakter, innovasjonslåneneordningen, ARENA programmet og ordningen med Norwegian Centres of Expertise (NCE) sentralt. Evalueringen av klynge- og nettverksprogrammene ARENA-programmet og NCE-ordningen fra 2011 viser at virkemidlene bidrar til økt samarbeid om kompetanseutvikling, innovasjon og internasjonalisering (*min anmerkn.*).